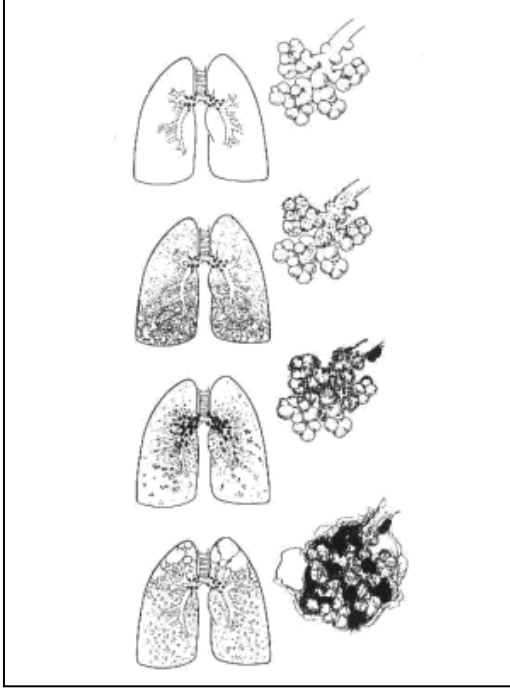

Sarkoidozis nedir?

Sarkoidozis, vücudun tüm organlarında küçük iltihabi hücre yığınlarının (yumru) oluşmasıyla giden bir hastalıktır. Bu yığınlar birleşerek daha büyük topluluklara neden olabilirler. Bu yumrulara granülom adı verilir ve çoğunlukla akciğerlerde izlenirler, daha az sıklıkla lenf düğümleri, gözler, cilt ve vücudun diğer kısımlarında görülebilirler.

Bu yumrular organ içinde büyüyecek olurlarsa bir şekilde organ işlevlerini bozabilirler. Sarkoidozis akciğerleri tutacak olursa, havayla dolacak alanların azalması sonucu akciğerler esnekliğini kaybeder ve solunum sıkıntıları ortaya çıkabilir.

Akciğerdeki yumrular sarı-bej renkte izleniyor.

Sarkoidozise ne sebep olur?

Nedeni bilinmemektedir. Hastalık her ırktan, yaştan ve cinsiyetten insanları tutabilir. Çoğunlukla 20-40 yaşları arasında görülür. Bulaşıcı değildir. Bazı ailelerde birden fazla bireyde görülmesi kalıtsal özellikleri olabileceğini düşündürmektedir.

Sarkoidozisin belirtileri nelerdir?

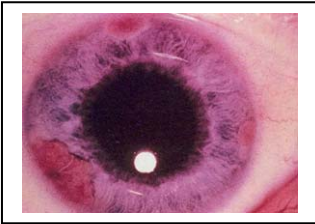
Hastaların çoğunun herhangi bir yakınması yoktur. Geri kalanında ise birçok hastalıkta izlenebilecek, kilo kaybı, ateş, iştah azalması, bunaltı, gece terlemeleri ve uyku sorunları gibi yakınmalar bulunabilir. Tuttuğu organlara özgü şikâyetlere neden olur:

Akciğerler: nefes darlığı, hırıltılı solunum, zamanla kaybolan kuru öksürük,

Lenf düğümleri: sıklıkla boyun ve akciğerlerde, nadiren çene altı, koltuk altı ve

kasıklarda büyümüş bazen ağrılı bezeler yapabilir.

Gözler: yanma, kaşınma, sulanma, kızarıklık, ışığa hassasiyet, kuruluk, siyah noktalar görme, bulanık görme, renklerde azalma ve çok çok nadiren

de körlüğe neden olabilir.

Cilt: yumrular, yaralar veya nadiren burun ya da göze yakın kısımlarda, sırtta, kollarda, bacaklarda veya kafa derisinde renk değişiklikleri izlenebilir. Ayak bileği ve baldırın ön kısmında ağrılı ve hassas şişlikler görülebilir.

Kemik ve eklemler: el ve ayaklarda ağrıya neden olan kemiklerde yumrular, ayak bileği ve diğer eklemlerde ağrı ve şişmeler izlenebilir.

Dalak ve karaciğer: ateş, yorgunluk ve kaşıntı olabilir. Karnın üst kısmında, kaburgaların altında ağrı gelişebilir.

Kalp: nefes darlığı, bacaklarda şişme, hırıltılı solunum, öksürük ve göğüs ağrısı izlenebilir. Çarpıntı olabilir.

Tükürük bezleri: şişebilir, ağız ve boğaz kuruluğu yapabilir.

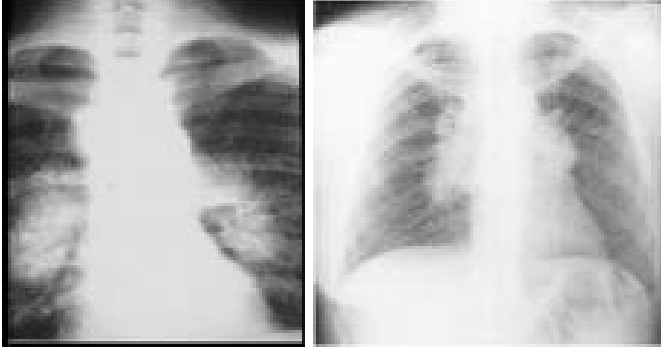
Sinir sistemi: baş ağrısı, görme sorunları, kol ya da bacaklarda kuvvetsizlik veya hissizlik, yüzün bir tarafında yamulma veya kol ve bacaklarda felç, ağrı ya da uyuşma olabilir.

Daha az sıklıkla guatr bezini, memeleri, böbrekleri ve üreme organlarını tutabilir.

Sarkoidozis tanısı nasıl konur?

Yukarda bahsedilen türde yakınmalarda akla sarkoidozis hastalığı gelmelidir. Tek bir tanısal girişim söz konusu değildir, değişik tanı yaklaşımları vardır. Bunlar; Hastanın hikâyesi ve fizik incelemesi özellikle başka hastalıkları dışarıda bırakmak için yol göstericidir.

Akciğer grafisinde büyümüş bezeler ve akciğer sahalarında küçük yuvarlak lekeler

izlenebilir.

Solunum fonksiyon testleri akciğerlerin nasıl çalıştığı konusunda fikir verir.

Bronkoskopiyle akciğerlerden doku örneği alınarak mikroskop altında incelenir.

Bunun için hastanın hava yolları buhar veren bir makineyle uyuşturulur. Daha sonra burundan ya da ağızdan içeriye lastik kıvamında kıvrılabilir bir boru sokularak hava yollarına yerleşilir ve incelemeler yapılır. Bu incelemeler sırasında hava yollarına özel bir sıvı verilerek buralar yıkanır ve bu sıvı daha sonra laboratuarda incelenir. Buna bronkoalveolar lavaj denir.

Sarkoidozis tutulumu olup olmadığı açısından, yakınması olan hastalarda göz muayenesi yapılır.

Bazı kan testleri karaciğer, böbrek ya da kemik iliği tutulumu olup olmadığı hakkında fikir verir.

Akciğer tutulumu konusunda daha ayrıntılı bilgi edinebilmek için bilgisayarlı tomografi yaptırılır.

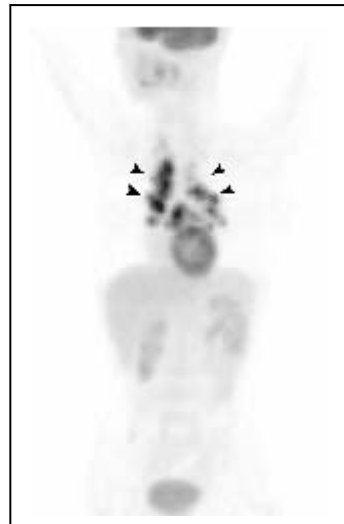
Galyum sintigrafisi denilen bir nükleer tıp yönteminden tanı da yararlanılabilir.

Aktif organ tutulumları hakkında bilgi verir.

Kalbin elektriksel iletimi ve ritmi hakkında bilgi edinebilmek için EKG çektilir.

Sarkoidozis ne kadar ciddi bir rahatsızlıktır?

Sarkoidozisin seyri çok değişiklik gösterir. Birçok hastada çok hafif seyreder, kısa sürede bezeler

büyümeyi durdururlar ya da kaybolurlar. Tedaviye gerek kalmadan yıllar içerisinde yakınmalar kaybolur.

Orta şiddetli seyreden de, iltihabi durum devam eder ama ilerlemez. Bu hastalarda yakınmalar hafifçe devam eder ya da zaman zaman alevlenmeler izlenir.

Şiddetli seyreden şeklinde, yıllar içerisinde hastalık giderek ilerler ve kalıcı hasarlara yol açar. Tedavi yardımcı olur ama oluşan hasarları geri çeviremez, yeni oluşacak hasarların önüne geçer. Akciğer sarkoidozisli hastaların ancak %20-30'unda kalıcı hasar gelişir. Bazı hastalarda müzminleşir ve yıllarca sürebilir. Sarkoidozisin alevlenme ve uyuma dönemleri vardır. Alevlendiğinde, yumrulaşmalar oluşur ve büyürler. Yakınmalar ortaya çıkar ve yumruların geliştiği organlarda yapısal bozukluklar oluşur. Uyuma döneminde ise hastalık sessiz kalır. İltihaplanma azalırken yumrular büyümeyi durdurur hatta küçülür. Ama organlarda kalıcı hasarlar oluşmuşsa yakınmalar görülebilir. Sarkoidozisin kanserle ilgisi yoktur ve bu hastalığın gelişmesini engelleyecek bir yöntem kesinlikle söz konusu değildir.

Sarkoidozis nasıl tedavi edilir?

Bazı sarkoidozis hastaları hiç tedaviye gerek kalmadan düzelirler. Tedavi gerektirenlere ise iltihabı azaltıcı, yumru oluşumunu engelleyici ilaçlar verilir. Tedavinin amacı, akciğer işlevlerini korumak, yakınmaları azaltmak ve organ hasarının önüne geçmektir.

Sarkoidoziste kullanılan ilaçların bazı yan etkileri vardır. Bunlar hafif, şiddetli bazen ölümcül olabilir. Bu nedenle hastaların yakından takipleri gerekir.

Sarkoidozis tedavisinde kullanılan ilaçlar:

Kortizon. En çok tercih edilen şekli prednizondur.

Methotrexate. Kortizon alamayanlara verilir. Gerektiğinde kortizonla birlikte de kullanılabilir.

Azathioprin, hydroxychloroquine, chlorambucil, cyclophosphamide ve pentoxifylline diğer seçeneklerdir. Bazı cilt tutulumlarında thalidomide ve minocycline kullanılmaktadır.

Infliximab, kronik sarkoidozis tedavisinde kullanılmaya başlayan yeni bir ilaçtır. Standart tedaviler başarısız kaldığında kullanılmaktadır.

Sarkoidozisle birlikte normal bir yaşamım olacak mı?

Sarkoidozisli hastaların birçoğu yaşamlarını normal olarak sürdürürler.

Yaşıtlarının yaptıkları tüm uğraşlara onlar da katılabilirler. Yine de sarkoidozisli hastaların dikkat etmeleri gereken birçok önemli nokta vardır.

Eğer sarkoidozis alevlenmesi söz konusu ise, sık aralıklarla doktorlarını mutlaka görmeleri gerekir. Eğer yakınmaları yok ya da hastalık uykuda ise en az senede bir kez düzenli kontrollerini yaptırmalıdır.

Her yıl göz kontrolünden geçmelidirler.

Sigara kesinlikle kullanmamalıdır, solunum yakınmalarını artırır.

Tozdan, kimyasal maddelerden, dumandan ve diğer zararlı maddelerden uzak durmalıdırlar.

Fazla yüklenmeden egzersiz yapmalıdırlar.